

Prénje prózdninske lěhwo serbskich džěci w lěcu 1945 při Máchowym jězorje w sewjerneje Českej.

z chorhoju“. Poslednje přebywanje serbskich džěci w Českej do II. swětowej wojny bě po našich slědženjach w lěće 1931. Dnja 26. julija tutoho lěta jědžeše 13 hólcow a 7 holcow (potajkim cyłkownje 20 serbskich džěci) do Jablkynic pola Mladeje Boleslawje, hdžež běchu w tamnišej šuli zaměstnjeni. W časopisu „Bezdez“ bě w lěće 1933 foto (str. 121), na kotrymž su

džěci widjeć při pomniku slawného českeho hudźbnika Bedřicha Smetany.

Po skónčenju wojny běchu wot awgusta lěta 1945 serbske džěci w Lišovje w južnych Čechach, wo čimž je Haňžka Winarjec-Orsewowa dokumentaciju spisała. Samo něšto prjedy pak pobychu džěci ze Slepjanskich a Bukečanskich kónčin w wsy Staré Splawy pola Mácho-

weho jězora. Wobstejnoscě tutoho přenjeho powójnskeho zajězda w juliju 1945 je Pawoł Grojlich w swojej knize „Lěta čmy a nadzije“ (LND, 1989) dokładnišo wopisował (hlej tam wot str. 197, wotrězk „Prěni nadawk na dobro serbskich džěci“). Njeje dwěla na tym, zo słušeše k organizatoram Josef Maštálko.

M. Krawc

J. Maštálko wo Serbskim Sokole (1924)

Při wunamakanju srědkow k ničenju Słowjanow su Němcy jara čili. We Lužicy jim njedosaha, zo germanizuju za šulu, cyrkwu, zarjadami a hospodarskim čišćom. W poslednjeje doby su k tomu hišće přidali nowe wašnje germanizacije. Wuhladaja sej rzy serbske wjeski a z pomocu renegatow załožuju tu turnarske, kołojezdne, sportowe zjednocenstwa a „stahlhelmy“ – militaristiske to jednoty, z kotrymiž měnja narunać zmjenšene wójsko. Spytaja tak tež serbsku młodzinu dóstać pod swoje wjednistwo. Wšo to jednanje je regularnje po wěštnym planje organizowane. Serbja sej załožuju sokołske jednoty, zo bychu so tutomu prudej germanizacije wobarali. Tute zhromadžu serbsku młodzinu pod narodnej chorhoju. Prěnja sokołska jednota bu dnja 9. nowembra 1920 w Budyšinje załožena. Džensa je we Lužicy 11 jednotow, a to na tutech městnach (w spin-kach je ličba člonow): Budyšin (32), Bukecy (25), Malešecy (60), Poršicy (20), Hrodzišćo (24), Radwor (20), Bačoň (70), Komorow (38), Pančicy (32), Ralbicy (34), Wotrow (30). Nimo toho přihotuje so załoženje jednotow w Sowrjечach a Kulowje – štož budže přěnja serbska sokołska jednota w Pruskej.

Jednoty su zjednocene we „Lužisko-serbskim sokołskim zwjazku“. Člonstwo by móm-

ło wjele wjetše być – wosebje w rjadach džěta-čerjow –, ale tući so boja, zo zhubja džětowo městno, němske džětačerstwo džě přeciwio Sokołam-Serbam hroznje doć wustupuje. Runje tak njemóža přistajeni a wobchodnicy być z člonom – bychy eksistenčne zničeni byli. Němcy šćuwaja přeciwio Serbam twjerdžo, zo je serbske hibanje separatistiske. Štož je wšak wunamkana lža, dokelž Lužica bě z dawnych časow serbska a Němcy su so do njeje z namocu zadobyl. Jenož dospónje njewotwisni ludźo móža so jako člon Sokoła wuznawać. Su to hłownje ratarjo. We Lužicy wotměwa so sokołske hibanje ruku w ruce z wozrodženym hibanjom ratarskeje młodziny. Šěrjenje sokołskeje mysličky ma tu njesměrný wuznam, dokelž so zepěra na najšěrše wóršty luda, w kotrychž je luboš a přichilnosť k zbytnemu słowjanstwu a zaruka narodneho wědomja a hordosće.

Bohužel su najhorliwiši Sokoljo njezamóžni a serbske jednoty sej ani trěbne narjady za zwučowanje kupić njemóža. Dokelž bywa zwučowanje bjez narjadow wostudle, je wšón rozmach sokołskeho hibanja wohroženy. Wudawki stupaja tež z tym, zo su městnosće za zwučowanje zwjetša wotnajte w němskich hosćencach, hdžež dyrbi so doć wysoki pjenjez placić ...

(Z knihi „Lužičti Srbowé“ přeložil Mikra)

Lužičti Srbowé.

Napsal Jos. Maštálko,
odborný učitel a menšinový důvěrník sokolské župy
Fágnorow.

Se dvěma mapami a čtyřmi vyobrazeními.

1924.

Nakladem menšinového výboru sokolské župy Fágnorow v Mladé Boleslavi.
Tiskem knihtiskárny B. Kortál & J. Kábel v Bělé pod Bezdězem.

Scena z lońšeho 18. sokolskeho volleyballoweho turněra, kiž wotmě so w Radworskej „Slawii“.

Foto: M. Štr.

Sokołske powěšće

Volleyballisća, kedźbu!

Přichodny sokołski volleyballowy turněr wo pokal Domowiny přewjedźemy sobotu, dnja 3. měrca 2001, w Radworskej „Slawii“. Předsydstwo Serbskeho Sokoła je z Radworskej gmejny zřěčenje wujednało, zo budźemy wot 8.00 do 17.00 hodź. w hali – k hraću a potom k zhromadnej hjesadze. Prosimy wšě serbske volleyballowe mustwa, zaplanować sej mjenowany termin w nalětniku – tradicionalnje je to sobota po zymskich prózdninach.

K přinoškowemu porjadaj Sokoła

Na wjacore naprašowanja k wysokosći lětneho přinoška za sobustawstwo w Sokole wospjetujemy, zo wučinja wón wotpowědnje wobzamknjenjam hłowneje zhromadziny za

člonow-jenotliwcow	lětnje 12,00 hr
gymnastiske skupiny	lětnje 10,00 hr
koparske mustwa	lětnje 20,00 hr
volleyballowe mustwa	lětnje 10,00 hr
kehelerske mustwa	lětnje 10,00 hr

Přinoški prosimy přepokazać na konto Serbskeho Sokoła z. t. pola:

Ludoweje banki Budyšin
wodźenske číslo banki 855 900 00
kontowe číslo 207 244 04

Prosimy člonow-jenotliwcow kaž tež přizamknjene jednoty, mustwa resp. skupiny wo to, lětuši přinošk (snadž tež hišće zastatk) bórze přepokazać abo pola pokladnika Sokoła direktnje zaplaćić.

Pawoł Hejduška Pětr Šolta
hlowny pokladnik Sokoła jednačel Sokoła

Wo Sokole w interneće

Pod heslom DOMOWINA su w interneće tež informacije wo serbskich towarstwach. Wo Sokole je so nětko nimo loga towarstwa tale krótka powěšć zapisała (podamy přeložk z němčiny): Serbski sportowy zwjazk „Serbski Sokol“ z. t. „je naslědnik zwjazka ze samsnym mjenom, kiž wot 1920 do 1933 skutkowaše.

Jeho sydło je Serbski dom w Budyšinje. Starosta je Achim Kowar/Schmidt. Zwjazk organizuje předewšim ludosportowe turněry w rozdźělnych sportowych družinach. Wón ma styki ze sokołskimi organizacijemi w druhich krajach. Jako organ wuchadžeja šěsć króć lětnje „Sokołske Listy“.

Wothłós na wobraz

W lětušim 3. čisle Sokołskich Listow smy wozjewili foto wo pobychu serbskeje delegacije na wšosokołskim zlěće 1920 w Praze a smy so prašeli za wosobami na wobrazu. Smy foto tež w Nowym Casniku wozjewili, nadzjejso wo sebjem na informacije wo pjeć Delnojužičankach. Redakcija SL je dóstała wjacore telefonaty w wopodstanjenjom, zo su widjeć Jan Skala, Herman Šleca, Mikławš Krječmar. Dr. Jan Cyž z Rakec nam zdžěli, zo je w 2. rjedže štwórta wotlěwa Alicja Smolerjec, druga pak najskerje Haňža Kubašec.

To je „serbska delegacija“ - 1920 - wotmólowane w Praze.

Čhto možo pomagać?

Serbske sportowe towaristwo „Serbski Sokol“ wudawa kuzdy drugi mjasec nowy numer swojogo časopisa „Sokołske Listy“. W šědinem numerje ze junij jo se na 1. bocu wozjawili tekst „Česka dupisnica z lěta 1920“ a k tomu jo byla wuzřez fotografija ze slězy postoweje kortki Kortku jo w samskem lěće 1920 wudawo česke zjadnosćenstwo psijašćow Lužyce „Adolf Černý“ w Praze. Na kortice stoj wěskej, serbskej a francoskej rěcy „Sorby na VII. wšosokołskem zlěće w Praze“. Mjazy 18 wosobami na fotografiji jo

pjeć ženskich z Dolnjeje Lužyce w rědnej drastwje. Pěšamy: Kak jo to było, až su k serbskej delegaciji na swěžen 1920 do Prahi pišli Serbowki z Břitow? Wosebno pak by kešeli zgonis, lěc nichten z cytarjow NOWEHO CASNIKA možo zgonis, kogo spoznajo na fotografiji. By wospřawje zažnje bytu, něbož k tomu zgonis. Pšosymy wušćobnje, podać každu teke malu informaciju redakciji Casnika abo do Budyšyna re- daktorju „Sokołskich Listow“ (Mikławš Krawc, tel. 03591/600408).
M. K. 8. 2. 2000 M. Krawc